

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Sloup, okres Blansko

679 13 Sloup 200

Identifikátor školy: 600 106 322

Termín konání inspekce: 22. – 25. září 2003

Čj.:	16-1001/03-5176
Signatura:	ol1cx101

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy v předmětech český jazyk a matematika vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů český jazyk, dějepis, občanská výchova vzhledem ke schváleným učebním dokumentům na 2. stupni základní školy ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v německém jazyce vzhledem ke schváleným učebním dokumentům na 2. stupni základní školy ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v matematice a přírodovědných předmětech (fyzika, chemie, přírodopis) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům na 2. stupni základní školy ve školním roce 2003/2004

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Sloup, okres Blansko, je příspěvkovou organizací zřízenou Obcí Sloup se sídlem 679 13 Sloup 1. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 600 žáků, školní družinu s kapacitou 54 žáci a školní jídelnu s kapacitou 400 jídel denně. Základní škola pracuje podle vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2. Ve školním roce 2003/2004 navštěvuje základní školu 351 žák v 18 třídách a ve 2 odděleních školní družiny je zapsáno 54 dětí.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuku povinných předmětů zajišťuje ve školním roce 2003/2004 25 vyučujících. Z nich nesplňuje podmínky odborné ani pedagogické způsobilosti 6 vyučujících, 3 nesplňují tyto podmínky na 1. stupni základní školy, jeden na 2. stupni základní školy a 2 vyučující splňují na 2. stupni základní školy pouze podmínky odborné způsobilosti. Ředitel školy i jeho zástupkyně podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňují. Výchovná poradkyně absolvovala kvalifikační studium pro výchovné poradce. Při přidělování úvazků vychází vedení školy z aprobační jednotlivých vyučujících. To se plně nedaří v případě občanské výchovy, která je vyučována většinou neaprobovaně, přestože pracují ve škole vyučující s touto aprobační.

Škola má zpracovány vnitřní směrnice a řády, podle nichž je organizován chod školy. Organizační struktura odpovídá velikosti školy a umožňuje její řádné fungování. Provoz školy je členěn na úsek výchovy a vzdělávání, úsek provozní a správní a úsek školního stravování, který působí v rámci základní školy jako samostatná provozní jednotka. Každý úsek vede jeho vedoucí, jenž zabezpečuje chod úseku i přenos informací mezi vedením školy a zaměstnanci. Kompetence pracovníků i jejich vzájemná zastupitelnost jsou stanoveny v *Organizačním řádu*. Poradními orgány jsou pedagogická rada, která se schází pravidelně, porada vedení

školy, tvořená ředitelem školy, jeho zástupkyní, hospodářkou, případně dalšími pozvanými zaměstnanci dle tématu jednání, a provozně ekonomická rada, které se účastní zástupkyně ředitele, hospodářka, účetní a vedoucí školní jídelny a kde se projednává problematika hospodaření školy. V příloze *Organizačního řádu* je stanoveno rozvržení pracovní doby všech kategorií zaměstnanců. Toto rozvržení neodpovídá skutečnosti v případě referenty THP, která v části doby výkonu své funkce vyučuje navíc dle rozvrhu hodin v základní škole. Metodické sdružení ani předmětové komise nejsou ve škole ustaveny. Ředitel školy jmenoval učitele zodpovědné za koordinaci výuky jednotlivých předmětů. Jejich koordinační úloha není vždy důsledně plněna, zvláště při nákupu a modernizování učebních pomůcek a učebnic, při předávání zkušeností a poznatků ze vzdělávacích akcí, kterých se účastní jednotliví vyučující.

Přenos informací uvnitř školy probíhá prostřednictvím porad, informační nástěnky ve sborovně, hlášení školního rozhlasu i s ohledem na nižší počet pracovníků každodenním kontaktem vedení školy s podřízenými zaměstnanci. Pro školní rok 2003/2004 je zpracován přehled nejdůležitějších akcí školy jako výchozí materiál pro týdenní plánování.

Systém vedení zaměstnanců je založen na *principu plnění výchovně-vzdělávacích cílů a úkolů školy*, dále spíše na každodenních osobních kontaktech se zaměstnanci a na operativním řešení nastalých situací. Své povinnosti mají zaměstnanci stanoveny v pracovních náplních. Nekvalifikovaným pedagogům je v případě potřeby poskytována pomoc. Hospitační a kontrolní činnost ředitele školy pro školní rok 2003/2004 vychází z formálně zpracovaného obecného plánu hospitační činnosti, ve kterém jsou rozvrženy skupiny hospitovaných předmětů (hospitace jsou plánovány nejdříve ve společenskovedních předmětech, na prvním stupni, v přírodovědných předmětech a nakonec v předmětech výchovného zaměření). Cíle a úkoly hospitační činnosti nejsou. Hospitace v tomto školním roce dosud neprobíhají. Hospitační záznamy ani v předchozím období ředitel nepožadoval, takže není prokazatelně doloženo, jak probíhá hodnocení hospitovaných hodin, zda obsahuje cílenou analýzu zjištěných skutečností a jaká opatření jsou přijímána. Systém kontrolní činnosti v rámci výchovně-vzdělávacího procesu není završen hodnocením, analýzou zjištěných skutečností a přijímáním potřebných opatření. Kontrolou školního provozu je pověřena hospodářka, ve školní kuchyni vedoucí stravování. Obě zaměstnankyně průběžně informují o zjištěných skutečnostech ředitele, který následně přijímá opatření. Další vzdělávání pracovníků není systematicky plánováno. Ředitel umožňuje a podporuje vzdělávání pedagogických pracovníků a na základě nabídky je koordinuje. Vzdělávání je zaměřeno na výuku cizích jazyků, obsluhu výpočetní techniky, ale také na nové formy a metody práce, někteří učitelé jsou členy Přátel angažovaného učení. Předávání nově získaných poznatků spolupracovníkům se však neprovádí. Hodnocení práce zaměstnanců realizuje ředitel školy pouze v souvislosti s přidělováním osobních příplatků a odměn. Stanovená kritéria, aktualizovaná k 1. září 2003, obsahují výčet ukazatelů, z nichž některé nejsou v současnosti aktuální (např. vedení začínajících učitelů, když na škole začínající učitelé nejsou) a některé nelze objektivně zhodnotit (např. dobré mezilidské vztahy ke kolegům, příkladný vztah k dětem aj.). K sebehodnocení zaměstnanci školy vedeni nejsou.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou celkově na dobré úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Rozsáhlá třípodlažní stavba ve tvaru písmene H je postavená podle standardního modelu osmdesátých let. Její původní projekt byl dodatečně pozměněn a místo druhé tělocvičny byl vybudován bazén o rozměrech 12,5 x 6 m s výškově nastavitelným dnem. Ke škole přiléhá sportoviště, které se opravuje po značném poškození při letošních povodních. Jednotlivá křídla komplexu uzavírají prostorná prosklená schodiště a propojují je široké chodby. Vedení školy sídlí v soustavě kanceláří, pedagogičtí pracovníci většinou po jednom v samostatných prostorných kabinetech.

Základní škola má pro výuku dostatek kmenových učeben vyhovujících z hledisek funkčních a estetických. Hledisku bezpečnostnímu, případně hygienickému, nevyhovuje chybějící ochrana proti oslnění v jižně orientovaných třídách druhého stupně základní školy, chybějící kryty zářivek v mnoha třídách, poškozené lavice a kopilky na chodbách. Na prvním i druhém stupni jsou třídy světlé a prostorné, vybavené starším, převážně renovovaným žákovským nábytkem. Jejich estetická úroveň je značně rozdílná, v nižších třídách prvního stupně je velmi pěkná, ve vyšších třídách a zejména na druhém stupni je nižší.

Pro výuku chemie a fyziky slouží *pracovna fyzikálně-chemická*, odborná učebna se stabilním uspořádáním žákovských stolků do řad, opatřených ve skupinách výlevkami, přívodem vody a nefunkční plynovou a elektrickou instalací. V čele místnosti stojí demonstrační stůl a v zadní části učebny je instalována digestoř. K vybavení učebny vedle školní tabule patří ještě projekční plátno a zatemnění. Na stěnách visí dva obrazy periodické soustavy prvků a několik názorných tabulí se schémata chemických či fyzikálních technologií. Pracovna působí esteticky i motivačně nevýrazně, k čemuž přispívá i prázdná vitrína v jejím rohu. Žádná audiovizuální technika zde není instalována. Z obou stran k této učebně přiléhají oddělené kabinety chemie a fyziky. Chemické sbírky jsou dostatečné jak množstvím laboratorního skla, tak také chemikálií, sbírky fyzikální umožňují naplňování učebních osnov, avšak jejich modernizace není výrazná.

Jako *jazyková učebna* je označena velmi dlouhá a úzká místnost, vybavená dvěma řadami žákovských lavic, třemi zavěšenými televizory a videorekordérem. Kromě výuky 18 hodin jazyků je učebna využívána při výuce ostatních předmětů k videoprojekcím. Uspořádání učebny je pro jazykovou výuku nevyhovující.

Učebna výpočetní techniky je spojena shrnovací stěnou se školní knihovnou s nevelkým knižním fondem. Je osazena osmnácti žákovskými a jedním učitelským počítačem pořízenými z vlastních zdrojů, instalovanými na stabilním novém nábytku. Všechny jsou dostatečně výkonné a propojené do sítě s přístupem na Internet. Mají kvalitní softwarové vybavení včetně výukových programů. Učebna je vytižena nejen výukou, ale také zájmovou činností.

Pracovna přírodopisu je vybavena běžnými žákovskými lavicemi, vitrínami s názornými pomůckami, modely, vycpaninami a minerály. Na stěnách jsou názorné tabule k vyučované problematice. Její vybavení i estetická úroveň jsou dobré.

Prostory školní družiny jsou velmi pěkně vyzdobeny žákovskými výtvarnými pracemi, stejně jako většina chodeb ve škole. Na chodbách jsou květiny a na jejich stěnách množství informačních nástěnek s různou výchovnou i naučnou tematikou, se žákovskými ekologickými projekty, ale zejména s tematikou sportovní, jíž se škola profiluje, a bohatou fotografickou dokumentací převážně sportovních úspěchů žáků školy.

Přízemní podlaží tvoří vstupní vestibul se soustavou klasických drátěných šaten pro žáky, velký *cvičný byt*, kotelna, herna stolního tenisu a posilovna s odpovídajícím technickým

vybavením. Prostorná tělocvična s velkou galerií v patře prošla rekonstrukcí a její vybavení vyhovuje potřebám výuky i bohaté tělovýchovné zájmové činnosti. Bazén s pohyblivým dnem pro děti různého věku je nadstandardním vybavením školy; v době inspekce však ještě nebyl v provozu vzhledem k potížím s nedostatkem vody. V jedné části školního komplexu je umístěna školní kuchyně s esteticky upravenou jídelnou.

Škola je dobře vybavena převážně staršími učebními pomůckami, které jsou umístěny na prvním stupni zejména v kmenových učebnách jednotlivých tříd, na druhém stupni pak v samostatných kabinetech. Ve škole se využívají ucelené soubory učebnic, rozšiřující texty, pracovní listy, sady fólií pro zpětný projektor, audionahrávky, videokazety a odborné publikace. Pro potřeby výuky se využívají i počítačové programy pro různé předměty instalované na počítačích v učebně výpočetní techniky. Žákovská knihovna obsahuje různé tituly z dětské i klasické literatury, slovníky a encyklopedie. Vyučující cizích jazyků disponují kazetovými magnetofony i příslušnými audiokazetami k používaným učebnicím, mají videokazety, slovníky, časopisy, cizojazyčnou literaturu a další pomůcky. Nové pomůcky jsou pořizovány v souladu s finančními možnostmi školy, některé pomůcky si učitelé a žáci obstarali, případně zhotovili sami. Poněkud nižší je úroveň vybavení školy didaktickou technikou. V dostatečném množství a kvalitě zajišťuje škola pro žáky učebnice a učební texty, s výjimkou učebnic do občanské výchovy, které k dispozici nejsou.

Kontrolní činnost ředitele školy v oblasti využívání materiálních zdrojů ve výchovně-vzdělávací činnosti je omezena absencí jeho hospitační činnosti. Opatření ke zlepšení stavu v oblasti materiálně-technického zázemí se provádí podle požadavků jednotlivých vyučujících a v rámci finančních možností školy. Využití materiálně-technického zázemí školy širší veřejností není systematicky plánováno, v případě zájmu poskytuje vedení školy pro pořádání různých sportovních aktivit tělocvičnu a bazén, který také navštěvují okolní mateřské školy a další instituce.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou celkově na dobré úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka v základní škole, uvedené v *Rozhodnutí*, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. zaŘŠ2-5/A1-98 ze dne 11. ledna 1999 s účinností od 1. září 1998 jako součást školy, probíhá podle schválených učebních dokumentů MŠMT č. j. 16847/96-2 ve všech 18 třídách základní školy. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami má škola kvalitně zpracovány individuální vzdělávací programy.

Vzdělávací program v součásti základní škola je řádně realizován v souladu se zařazením této součásti do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Výuka probíhá podle schválených učebních osnov a učebních plánů. Od září 2003 je zapracována změna učebního plánu spočívající v rozšíření týdenního počtu hodin v 8. a 9. ročníku o 1 hodinu týdně v souvislosti s realizací Rozvojového programu rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní školy č. j. 31172/2002-22. Učební plán rozpracovaný na podmínky školy je realizován ve školním rozvrhu jednotlivých tříd a podle nich probíhá výuka.

Učební osnovy v době konání inspekce byly ve sledovaných předmětech plněny. Dokumentace školy je řádně vedena a průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Kontrola naplňování učebních osnov v tomto školním roce se neprovádí. Nejsou přijímána žádná opatření.

Kontrola naplňování učebních osnov není účinná.

Rozvrh hodin je zpracován pro všechny třídy. Obsahuje předměty dané učebním plánem, předměty volitelné i nepovinné. Počet hodin v jednotlivých dnech u povinných předmětů, skladba hodin i délky přestávek odpovídají psychohygienickým zásadám i platné vyhlášce, s jedinou výjimkou, kdy mezi vyučovací hodinou od 7.00 do 7.45 hodin a hodinou následující, která začíná v 7.50 hodin, není desetiminutová přestávka, jak požaduje právní předpis. V týdnu od 8. do 12. září 2003 se 15 žáků základní školy, z toho 12 členů dětského pěveckého sboru, účastnilo soustředění tohoto sboru v Chorvatsku. Z hlediska zajištění vyučování u těchto žáků nebyla akce zcela promyšlená.

Řád školy obsahuje všechna ustanovení daná příslušnou vyhláškou. Obsahuje práva a povinnosti žáků, avšak jeho větší rozsah ztěžuje jeho pochopení a řádné osvojení žáky, zvláště prvního stupně. Některé povinnosti žákovské služby přísluší pedagogickým pracovníkům a úklid ve školní jídelně prováděný žáky je v rozporu s hygienickými předpisy. Na rozsáhlý *Řád školy* navazuje *Vnitřní režim školy*, kde jsou obsaženy další povinnosti žáků a zčásti duplicitně i další povinnosti pedagogů, obsažené též v *Organizačním řádu*.

Informace o výsledcích vzdělávání a výchovy jsou zákonným zástupcům žáků sdělovány prostřednictvím žákovských knížek, na pravidelných třídních schůzkách a v případě zhoršených výsledků vzdělávání a výchovy na individuálním jednání třídního učitele a výchovného poradce se zákonnými zástupci žáků.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovná poradkyně má vypracován podrobný plán výchovného poradenství na školní rok 2003/2004, zahrnující jak stránku informační, tak také poradenskou a metodickou. Vede dokumentaci žáků se specifickými vývojovými poruchami učení (dále jen SVPU), podílí se na vypracování individuálních vzdělávacích programů integrovaných žáků a v případě potřeby spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou. Speciální reedukační péče je žákům se SVPU poskytována také ve dvou dyslektických kroužcích, které vedou odborně proškolené učitelky.

Při řešení výchovných problémů spolupracuje výchovná poradkyně jak s vedením školy, tak i se školní metodickou prevencí sociálně patologických jevů. Minimální preventivní program je zpracován, zahrnuje řadu volnočasových aktivit, zejména v oblasti sportu. Žákům i rodičům jsou k dispozici informační nástěnky a další materiály týkající se jak volby povolání, tak také protidrogové prevence. Schránka důvěry v tomto školním roce zatím instalována není.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a matematice na 1. stupni základní školy

V rámci inspekční činnosti proběhly hospitace ve všech třídách u deseti učitelů.

Na vyučovací hodiny byli učitelé velmi dobře připraveni. Vzdělávací cíle vycházely z probíraného tématu, byly voleny v návaznosti na předchozí probírané učivo, odpovídaly možnostem většiny žáků. Ne vždy však byly formulovány s ohledem na činnosti žáků v hodině, na vědomosti a dovednosti, které mají v průběhu vyučovací hodiny zvládnout. V některých případech byly vzdělávací cíle konkretizovány v úvodu vyučovacích hodin. V průběhu vyučování byly cíle plněny.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů většinou pozitivně ovlivňovala kvalitu výuky. Absence odborné a pedagogické způsobilosti se u tří vyučujících promítla jen částečně negativně v oblasti didaktického zvládnutí a organizace vyučovacích hodin.

Sledované hodiny probíhaly v prostředí standardně zařízených tříd. V některých třídách bylo při různě organizovaných učebních či relaxačních činnostech účelně využíváno netradičního uspořádání žakovského nábytku a koberce. Učební prostředí bylo z hlediska podnětnosti a názornosti pro výuku dobré. Ve výuce pracovali žáci s učebnicemi od různých vydavatelů (každý učitel pracuje s těmi učebnicemi, které si zvolí), plnili zadané úkoly v pracovních sešitech nebo na připravených pracovních listech. K zajištění názornosti využívali učitelé běžné učební pomůcky, některé z nich plnily současně také funkci motivační. Část pomůcek na procvičování učiva si vyučující zhotovují sami. Didaktická technika nebyla ve sledované výuce využita a ve většině tříd ji neměli učitelé ani k dispozici, což snižovalo motivaci žáků i názornost výuky. Integrovaná žákyně je vybavena doporučenými speciálními pomůckami, se kterými v hodině také pracovala.

Způsoby organizace, zvolené formy a metody práce ve sledovaných hodinách byly v jednotlivých třídách rozdílné. Menší část vyučujících volila pestré metody učení, které žáky motivovaly k aktivní činnosti v procesu učení. Ve větší části hodin byly postupy učitelů založeny na méně efektivní frontální práci a na pasivním přijímání nových poznatků prostřednictvím výkladu učitele. Diferenciace vzhledem k výkonu a možnostem žáka byla využívána velmi sporadicky. V hodinách byli žáci vedeni k dovednosti správně aplikovat získané znalosti, k užívání správných postupů při řešení zadaného úkolu, k pamětnému zvládnutí učiva. Žáci dokázali samostatně pracovat podle pokynů vyučujících a zadané úkoly zvládali většinou dobře. V případě realizace skupinových činností byl podporován rozvoj sociálních i komunikativních dovedností žáků. Při těchto činnostech se spolupráce žákům většinou velmi dobře dařila. V případě potřeby poskytovali vyučující žákům pomoc. Individuální přístup k žákům se speciálními potřebami byl velmi rozdílný (příkladný v případě integrované žákyně, u žáků s poruchami učení nebyl uplatňován).

Psychohygienu výuky se odvíjela od její organizace. Velmi dobrá byla v případech činnostního učení, kde bylo průběžně pamatováno i na relaxaci žáků, zatímco při frontální výuce na ni učitelé zapomínali. Náležitou pozornost věnovali dodržování správných návyků při psaní či čtení u nejmladších žáků. Tempo výuky většinou přizpůsobovali možnostem žáků. Vstupní motivace spočívala většinou ve sdělení vzdělávacího cíle a přiblížení průběhu vyučovací hodiny. Efektivní průběžná motivace byla v případě, kdy zvolené motivační téma prolínalo celou vyučovací hodinou nebo kdy různé formy motivace (využití motivačních ukázek, problémových úkolů, motivačních her, modelových situací, či rozhovorů) předcházely každou následnou činnost. V těchto případech byla její účinnost patrná v aktivním zapojení žáků do všech učebních činností, při nichž dosahovali velmi dobré výsledky. V opačném případě byla aktivita a vlastní iniciativa žáků nižší.

Stanovená pravidla komunikace mezi učiteli a žáky byla dodržována. V některých třídách mají žáci vytvořena a zveřejněna vlastní pravidla chování, která respektují. Podle zvolených metod a forem práce se rovněž odvíjela komunikace a spolupráce mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem. V případě jednostranně vedené komunikace vyučujícího směrem k žákům a při frontálním způsobu výuky neměli žáci možnost komunikovat mezi sebou. Naopak tomu

bylo v případě zařazených skupinových činností či práce ve dvojicích. Vzájemnou komunikaci a spolupráci zvládali žáci velmi dobře, tím byly upevňovány jejich komunikativní dovednosti. Úroveň mluvního projevu žáků byla odlišná, závisela na důslednosti učitele, s jakou dbal na správné, spisovné a kultivované vyjadřování žáků. Ve třídách byla vstřícná pracovní atmosféra.

Znalosti žáků byly v průběhu vyučování prověřovány formou ústního opakování, samostatným řešením zadaných úkolů nebo ve skupině. Žáci byli upozorňováni na chyby a vyučující je vedli ke správnému řešení. Informace o své úspěšnosti získávali žáci v některých hodinách prostřednictvím průběžné kontroly, kterou realizovali společně s učitelem nebo ojedinele vzájemně mezi sebou. Žáci byli povzbuzováni pochvalou. Průběžné hodnocení výkonu žáků prováděli někteří vyučující ústně v obecné rovině bez zdůvodnění. Způsob, jakým hodnotili aktivity žáků, průběh hodiny, splnění vzdělávacího cíle v závěru hodin, byl formální. V ojedinělých případech byly zapojeni do závěrečného hodnocení také žáci, stejně jako do vlastního sebehodnocení, které bylo realizováno vhodnou formou. V některých hodinách závěrečné hodnocení chybělo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a matematice na 1. stupni základní školy byly celkově dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů český jazyk, dějepis, občanská výchova na 2. stupni základní školy

Cíle sledovaných hodin byly stanoveny převážně v oblasti poznávací, jen ojedinele zahrnovaly i rozvoj dovedností žáků. V převážné většině hospitovaných hodin učitelé respektovali individuální vzdělávací potřeby žáků a přizpůsobovali jim organizaci činností.

Předmětům vyučuje celkem osm vyučujících, hospitace proběhly u šesti z nich. Dvě z vyučujících nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, 2 vyučující splňují pouze podmínky odborné způsobilosti. Třebaže pouze ve třetině sledovaných hodin vyučovali učitelé, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané právním předpisem, byla výuka vedena věcně správně, drobnější nedostatky se vyskytly jen v jedné hodině u nekvalifikované učitelky.

Hospitovaná výuka probíhala v kmenových učebnách, které jsou vybaveny běžnými žákovskými lavicemi. Ty byly v polovině hodin uspořádány pro skupinovou práci, ne vždy však bylo toto uspořádání funkční. V českém jazyce a dějepisu žáci pracovali s učebnicemi, jazykovými příručkami, atlasy, jimiž jsou vybaveni, v hodinách mluvnice měli k dispozici i slovníky. Pro občanskou výchovu však učebnicemi vybavení nejsou, což komplikuje práci zejména neaprobovaným učitelům. Prostředí tříd bylo esteticky vyzdobeno obrázky a informačními materiály, pro sledované předměty však bylo málo podnětné.

Výuka byla vedena převážně frontálně, přičemž byli žáci zapojováni do činností formou samostatné práce nebo práce ve dvojicích. Třebaže si učitelky ponechaly dominantní roli, snažily se metodou řízeného rozhovoru umožnit žákům aktivně se podílet na vyvozování nových poznatků. Tři z hospitovaných hodin byly založeny na skupinové práci, avšak pouze v jednom případě byla skupinová práce organizována skutečně efektivně. Žáci při ní samostatně získávali informace a metodou skládkového učení je předávali ostatním, takže se všichni aktivně zapojili, spolupracovali a podíleli se na řešení problémového úkolu. V hodinách českého jazyka učitelky pamatovaly na individuální vzdělávací potřeby žáků se SVPU a měly pro ně připraveny diferencované úkoly. Střídáním činností se vcelku dařilo předcházet únavě žáků, pouze ojedinele byl jednotvárný úkol příliš zdouhavý a neumožňoval přirozenou relaxaci. V žádné z hospitovaných hodin nebyla použita didaktická ani výpočetní

technika, což citelně chybělo zejména při stereotypním procvičování gramatických jevů a snižovalo účelnost využití výukového času. Psychohygienické podmínky výuky částečně zhoršovalo chybějící stínění a zvuk vadného osvětlení v jedné třídě.

Vstupní motivace byla ve sledované výuce zaměřena sdělením obsahu hodiny. Zájem o učivo učitelky u žáků vyvolávaly spíše přitažlivě formulovanými úkoly a možnostmi pracovat s různými informačními zdroji. Rovněž možnost spolupráce v části hodin vedla k většímu zaujetí a aktivitě žáků.

Výuka probíhala převážně v klidné pracovní atmosféře. Učitelky jednaly se žáky vlídně, taktně, umožnily jim vyjádřit vlastní názory a postoje. Ve třech navštívených třídách nebyla dosud (vzhledem ke krátkosti času od počátku školního roku) vžita pravidla vzájemné komunikace, což se projevilo menším zapojením žáků, nutností opakovaně vysvětlovat zadání úkolů a zejména tím, že žáci nebyli zvyklí komunikovat mezi sebou a kooperovat.

Ve sledované výuce byli žáci průběžně hodnoceni, ojediněle byli i klasifikováni. Klasifikace byla objektivní, stručně zdůvodněná. K vzájemnému hodnocení ani sebehodnocení nebyli žáci vedeni. Ani v závěru většiny hodin nebylo zařazeno shrnutí a zhodnocení, zda bylo dosaženo stanovených cílů, nebyl oceněn pokrok žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce, dějepise a občanské výchově byly celkově dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy německém jazyce na 2. stupni základní školy

Průběh vzdělávání a výchovy v německém jazyce byl sledován ve všech vyučovaných skupinách. Výukové cíle byly stanovovány podle aktuálního stavu skupin a obsah učiva volen tak, aby nedocházelo k jeho duplicitě a byla zajištěna návaznost gramatických jevů i vhodnost voleného lexika. Při přípravě výuky bylo méně pozornosti věnováno volbě metod a forem práce v hodinách.

Výuka byla vedena jednou učitelkou, která má příslušnou aprobaci pro střední školu, ale nespĺňuje pedagogickou způsobilost pro školu základní, což se negativně promítalo v organizaci výuky.

Veškerá hospitovaná výuka proběhla v kmenových učebnách, uspořádaných tradičním způsobem do tří řad. Prostředí pro jazykovou výuku bez motivačních prvků nebylo příliš podnětné. Materiální podpora výuky byla průměrná. Žáci pracovali s učebnicemi, žákovskými sešity a slovníčky. Vyučující připravila kopírovaný materiál, kartičky, tabulky s gramatikou a zeměpisné mapy. Kromě krátkého využití magnetofonové nahrávky k doplňovacímu cvičení nebyla audiovizuální technika použita.

Organizace jednotlivých hodin byla rozdílná. Vedle frontálních činností, zejména v úvodním opakování, pracovali žáci s kopírovaným materiálem, doplňovali obrázky, přičemž se učili orientaci v prostoru a tvořili zábavné věty. Některé činnosti byly značně zdlouhavé a nezábavné, při některých hrách žáci ne vždy zcela chápali jejich smysl. Byla preferována práce s učebnicí a cvičeními. Hodiny byly vedeny většinou v češtině, němčina byla využívána méně, zejména pro základní pokyny. Odborná a věcná stránka výuky byla správná.

Pro aktivní zapojení do procesu učení nebyli žáci zřetelně motivováni. V úvodu hodin zazněl program výuky, případně seznámení s cílem výuky. V dalším průběhu pak část žáků zaujaly hrové aktivity. Pozitivně působil krátký exkurz do německé literatury.

Do výuky byly zařazeny také skupinové činnosti, jejichž efektivita byla v několika případech nízká. Při poměrně velkém počtu žáků ve skupinkách nepracovali všichni a navíc jejich vzájemná komunikace probíhala výhradně v češtině. Skládání vět ze slov na kartičkách, které

bylo součástí jedné hodiny, nebylo činností přiměřenou věku ani předpokládané pokročilosti žáků devátého ročníku. Dialogy byly vedeny většinou mezi učitelkou a žáky převážně formou otázky a stručné odpovědi. Při sporadické žakovské interakci na sebe žáci neviděli a museli se otáčet na své protějšky. Verbální projev učitelky byl velmi dobrý.

Práce žáků byla průběžně hodnocena, jejich úspěchy pochváleny a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami byla věnována potřebná pozornost. Formální rámec hodin byl uzavírán shrnutím a zhodnocením práce třídy, avšak hodnocení a sebehodnocení žáků nebylo rozvíjeno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v německém jazyce byly dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a přírodovědných předmětech (fyzika, chemie, přírodopis)

Výukové cíle všech hospitovaných hodin byly reálné, vycházely z učebních osnov a odpovídaly věku žáků i aktuálnímu stavu třídy. Učivo navazovalo na předcházející témata a učitelé aktuálně reagovali na nedostatečné zvládnutí některého učiva předchozích hodin či v rámci mezipředmětových vztahů. Příprava vyučujících byla pečlivá, avšak ne vždy dostatečně promyšlená vzhledem k modernizaci výuky a k volbě motivace žáků. Menší pozornost při přípravě výuky byla věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Sledované předměty vyučuje 7 vyučujících, u 6 z nich proběhly hospitace. Všichni vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané právním předpisem. To se výrazně pozitivně promítalo v odborném vedení výuky, v rozhledu vyučujících, avšak již méně v použitých formách a metodách práce.

Výuka probíhala v prostorných učebnách kmenových i v učebně odborné. Některé hodiny přírodovědných předmětů probíhaly v kmenové třídě, která neskýtala dostatek možností pro demonstrační činnost učitele a svou výzdobou nepodněcovala zájem žáků o daný předmět. Odborná učebna *fyzikálně-chemická* s nefunkčními rozvody elektřiny a plynu do žakovských stolů plně neumožňuje rozvoj specifických dovedností žáků. Při výuce chemie měli žáci k dispozici potřebné laboratorní sklo a chemikálie. Využívali žakovské soupravy pro chemii i zařízení učebny. Laboratorní práce prováděli v pracovních pláštích, avšak nepoužívali při činnostech s vyšším bezpečnostním rizikem ochranné štíty. V učebnách nejsou instalovány televizory ani videomagnetofon, což komplikuje využití školních videokazet. Prostředí v učebnách, které většinou nebyly opatřeny stíněním proti oslnění, zhoršovalo psychohygienu a zvyšovalo únavu žáků. Ve všech hodinách používali žáci učebnice, v přírodovědných předmětech zvyšovaly názornost výuky učební pomůcky, na nichž byly vyučujícími demonstrovány přírodní zákonitosti. Didaktická technika, s výjimkou zpětného projektoru v jedné vyučovací hodině, výuku nepodpořila.

Všechny sledované hodiny byly pojety frontálně s dominantní rolí učitele. Jen v malé části hodin, kde probíhala skupinová práce či samostatná práce žáků s literaturou a laboratorní práce, byli žáci aktivnější, více se zapojovali do dění v hodině, více diskutovali a vyjadřovali své názory. Vždy bylo zařazeno úvodní opakování předchozího učiva, kdy vyučující cíleně kladenými otázkami ověřil jeho pochopení. V matematice převažovalo frontální řešení úloh žáky na tabuli, v přírodovědných předmětech vyučující zařazovali demonstrační pokusy, o jejichž průběhu s žáky diskutovali a dospívali k přírodním zákonům. Jen vzácně byly uvedeny fyzikální vztahy bez jejich vyvození za spolupráce žáků. Charakteristickým rysem výuky chemie bylo její činnostní pojetí. Polovina hodin byla koncipována jako laboratorní práce a ostatní jako běžná výuka. Žáci samostatně prováděli jednotlivé pokusy, sledovali jejich průběh, zobecňovali svoje poznatky a zaznamenávali je do pracovních sešitů. Byly jim

předkládány problémové otázky, na které odpovídali většinou úspěšně. Jednotlivé kroky navozovala učitelka a následně pak pečlivě kontrolovala jejich provádění. Individuální tempo jednotlivých žáků bylo vyučujícími ve všech sledovaných předmětech respektováno. Relaxační aktivity nebyly v hodinách zařazovány. Střídání činností nebylo vždy dostatečné a časté, a pak zvláště v druhé polovině hodin byli žáci unaveni. Závěry hodin většinou postrádaly vyhodnocení práce žáků, ověření pochopení nového učiva a naplnění stanovených cílů.

Úvodní část hodin neobsahovala vhodnou a cílenou motivaci žáků. Často žákům nebyl znám důvod či přínos učiva, nebyli získáni pro práci v hodině. Během výuky se již daleko lépe, zvláště v přírodovědných předmětech, dařilo žáky zaujmout demonstračními pokusy, názornými pomůckami a přírodninami. V matematice byla motivace žáků méně úspěšná v důsledku menšího zájmu žáků a některých jejich nedostatků v matematických dovednostech z nižších ročníků.

Výuka probíhala v přátelském a klidném prostředí. Vzájemné vztahy vyučujících a žáků vycházely ze zažitých pravidel slušného chování. Méně prostoru bylo věnováno vyjadřování vlastních názorů žáků a diskusi. Občas zařazené práce ve skupině rozvíjely komunikativní dovednosti žáků, vzájemnou toleranci a úctu. Ve většině hodin převažovala komunikace jednotlivých žáků s učitelem, jen ojediněle probíhaly řízené rozhovory mezi žáky navzájem. Při laboratorních pracích žáci pracovali samostatně a konfrontovali výsledky své práce s výsledky uvedenými v pracovním návodu. Jejich uvědomělá kázeň a ochotná spolupráce s učitelkou dotvářely příjemnou pracovní atmosféru vyučování.

Při hodnocení práce žáků převažovala pochvala a klasifikace písemných prací žáků. Sebehodnocení žáků, hodnocení práce žáků spolužáky či zhodnocení přínosu hodiny žáky nebylo většinou využito.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, fyzice a přírodopisu byly dobré, v chemii velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání zjišťuje vedení školy pravidelně v 5. a 9. ročníku kompletními sadami komerčních testů. Jejich vyhodnocení umožňuje srovnání vzhledem k celostátnímu průměru a k výsledkům dosaženým v minulých letech. Další hodnocení úrovně vzdělávání umožňují srovnávací testy připravované v rámci regionálního sdružení škol CIRSIUM, které jsou zaměřeny namátkově pouze na určitý předmět a ročník. Sledují se výsledky jednotlivých žáků a tříd, avšak jevová analýza s dopadem na řízení dalšího procesu učení se neprovádí.

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech v základní škole byl celkově na dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad rozhodnutí o zařazení do sítě škol se zřizovací listinou

Údaje uvedené ve *Zřizovací listině příspěvkové organizace Základní školy Sloup, okres Blansko*, schválené obecním zastupitelstvem Obce Sloup dne 18. července 2001 ve znění *Dodatku č. 1* schváleného obecním zastupitelstvem dne 23. října 2002, jsou v souladu s *Rozhodnutím*, kterým se mění zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. zařZŠ2-5/A1-98 ze dne 11. ledna 1999 s účinností od 1. září 1998.

Další aktivity školy

- ZŠ Sloup je členem volného sdružení okolních škol, které nese název CIRSIUM. Smyslem tohoto sdružení je zajištění spolupráce v široké paletě společných akcí sportovního, poznávacího, vzdělávacího, kulturního a společenského rázu.
- Obec Sloup byla vyhlášena „Vesnicí roku 2000“. Při této příležitosti byla škola ve sdělovacích prostředcích prezentována jako „příkladná škola“.
- Ředitel školy je autorem a řešitelem projektu „Okresní olympiáda Blanenská“, jejíž tři ročníky proběhly v letech 1996-98. Ve 165 disciplínách šestnácti sportů a ve výtvarné a literární soutěži se jí zúčastnilo více než 1000 žáků. Škola se zúčastnila i dalších, zejména sportovních akcí, kde se ve florbalu účastnila republikového finále v rámci Asociace školních sportovních klubů. Škola pořádá či se aktivně zapojuje do řady dalších aktivit, jako např. Regionální olympiáda CIRSIUM, Sloupský žákovský triatlon, Hry třetího tisíciletí, Jihomoravská pedagogiáda apod.
- Veřejně se škola prezentuje každoročně na vánočních koncertech, akademiích, besídkách ke Dni matek, svými divadelními představeními nebo plesem školy.
- Škola organizuje kroužek českého jazyka (pro 8. ročník), dvě skupiny dyslektického kroužku pro 2. stupeň pod vedením dyslektické asistentky, výtvarný kroužek, kroužky ruského a francouzského jazyka.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí ŠÚ Blansko, kterým se mění zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. zařZŠ2-5/AI-98 ze dne 11. ledna 1999*
2. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní školy Sloup, okres Blansko, schválená zastupitelstvem Obce Sloup dne 18. července 2001*
3. *Dodatek č. 1 ke Zřizovací listině schválený zastupitelstvem obce dne 23. října 2002*
4. *Organizační řád ze dne 1. září 2002*
5. *Řád školy ze dne 2. září 2002*
6. *Vnitřní režim školy ze dne 2. září 2002*
7. *Zvonění ve školním roce 2003/2004*
8. *Řád tělocvičny (bez uvedení č. j. a data)*
9. *Řád učebny fyziky a chemie ze dne 1. září 2003*
10. *Pracovní řád školního cvičného bytu (bez uvedení č. j. a data)*
11. *Provozní řád učebny Přírodopis (bez uvedení č. j. a data)*
12. *Řád školní dílny ze dne 1. září 2003*
13. *Řád jazykové učebny ze dne 1. září 2003*
14. *Provozní řád bazénu s platností od 1. ledna 2001*
15. *Třídní knihy ve školním roce 2003/2004*
16. *Třídní výkazy ve školním roce 2003/2004*
17. *Katalogové listy žáků ve školním roce 2003/2004*
18. *Rozvrh hodin tříd ve školním roce 2003/2004*
19. *Osobní rozvrhy 2003/2004*
20. *Učební plán ZŠ Sloup pro školní rok 2003/2004*

21. *Plán výchovného poradenství ze dne 1. září 2003*
22. *Organizace školního roku 2003/2004*
23. *Koncepce rozvoje školy v následujícím funkčním období ředitele školy ze dne 31. května 2000*
24. *Minimální preventivní program ZŠ Sloup, okr. Blansko pro školní rok 2003/2004*
25. *Osobní dokumentace žáků s postižením vedená ve školním roce 2003/2004*
26. *Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků pro školní rok 2003/2004*
27. *Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2002/2003 ze dne 20. září 2003*
28. *Inspekční zpráva č. j. 121-093/98-11018 ze dne 23. března 1998*
29. *Kritéria pro přiznání osobních příplatků ze dne 1. září 2003*
30. *Personální dokumentace všech pedagogických pracovníků působících ve škole ve školním roce 2003/2004*
31. *Zápisy z pedagogických rad za školní rok 2003/2004*
32. *Knihá úrazů vedená od 11. března 1988*
33. *Hodnocení zahraničního výjezdu – soustředění DPS v Chorvatsku ze dne 22. září 2003*
34. *Soustředění DPS – Chorvatsko (5.-14. 9. 2003)*
35. *Rámcový program soustředění DPS – Chorvatsko 2003*
36. *Plán hospitační činnosti na školní rok 2003/2004*
37. *Tematické plány všech hospitovaných předmětů na školní rok 2003/2004*

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti umožňují realizaci vzdělávacího programu v základní škole. Stabilizovaný pedagogický sbor je tvořen převážně kvalifikovanými učiteli, několik vyučujících si doplňuje vzdělání studiem na vysoké škole. Chod školy je zajišťován systémem vnitřních předpisů, které postihují školu jako celek, vymezují práva a povinnosti žáků i zaměstnanců školy. Zjištěné nedostatky v organizaci činnosti školy úzce souvisejí s menší účinností kontrolního systému. Přenos informací v rámci školy i zákonným zástupcům žáků je převážně funkční. Ředitel školy využívá vlastní systém nástrojů operativního řízení zaměstnanců, další vzdělávání pedagogů je realizováno, ale uplatňování a využívání nově získaných poznatků a dovedností ve výuce není vedením školy důsledně sledováno a vyhodnocováno. Hodnocení pracovníků probíhá spíše formálně v souvislosti s finančním ohodnocením jejich práce.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou na dobré úrovni.

Prostorný areál školy s dostatkem kmenových i odborných učeben i technickým zázemím přispívá k plnění výchovně-vzdělávacích cílů školy. Nedostatkem jsou některá bezpečnostní rizika. Základní škola má dostatek učebnic a základních učebních pomůcek pro výuku všech sledovaných předmětů. Menší je vybavenost didaktickou technikou a moderními učebními pomůckami.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou dobré.

Vzdělávání a výchova vycházely z platných učebních osnov, učební plány byly dodržovány. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy je funkční, řád školy a další dokumenty regulují chod školy bez významnějších závad a nedostatků. Výchovné poradenství plní svou funkci velmi dobře. Ve výuce se stále v hojné míře objevuje převažující role učitele a s tím spojená menší aktivita žáka, což neodpovídá činnostnímu pojetí vzdělávacího programu. V hodinách lépe metodicky připravených a promyšlených se dostatečně často střídaly aktivity žáků, názornost výuky zvyšovaly učební pomůcky, avšak málo byla využívána didaktická a výpočetní technika. V mnohých hodinách byla upřednostněna vědomostní složka vzdělávání nad rozvojem kompetencí žáků. Vztahy ve třídách vycházely ze vzájemného respektu a důvěry, vyučující projevovali velmi pěkný vztah k dětem. Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly celkově na dobré úrovni.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	RNDr. Karel Pigl	Karel Pigl, v. r.
Členové týmu	PhDr. Helena Kneselová, CSc.	Helena Kneselová, v. r.
	PaedDr. Danuše Pytelová	Danuše Pytelová, v. r.
	Mgr. Pavel Klár	Pavel Klár, v. r.
	Ludmila Čepičková	
	Ing. Jiří Koc	

Ve Znojmě dne 20. října 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 27. října 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Bohumil Hlaváček, ředitel školy

Mgr. Bohumil Hlaváček, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, nám. Armády 8, 669 02 Znojmo. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2003-11-03	12-1119/03-952
Obec Sloup	2003-11-03	12-1119/03-952

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.